

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Стаднік А.І., здоб. ОС «магістр»,

Уваров П.С., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **В.І. Чобіток**
Українська інженерно-педагогічна академія

В сучасних умовах господарювання відбувається докорінна реконструкція існуючого механізму управління економічними системами і заміна методів ринкової економіки. Сучасна теорія і практика менеджменту набуває особливого значення для вітчизняних підприємств. Перехід сучасної економіки до нових ринкових відносин об'єктивно зумовлює необхідність зміни форм і методів господарювання на рівні основної господарської одиниці – підприємства.

Практичні дії щодо реалізації економічних реформ, структурної перебудови економіки та адаптації до національного та світового ринків вимагають пріоритетного розвитку вітчизняних підприємств.

Промислові підприємства є найважливішим елементом формування ринкової економічної системи, єдиного економічного простору. Їх роль зростає в міру того, як розвивається процес інтеграції країни в загальноєвропейські і світові економічні структури, зростає значення інтеграції в загальноєвропейську економічну систему. Як наслідок, від ефективного функціонування вітчизняних промислових підприємств значною мірою залежить динамічний розвиток усього промислового комплексу країни.

Ринкові умови розвитку національних і міжнародних економічних відносин вимагають якісного обслуговування населення, що разом з іншими факторами забезпечує вирішення проблем соціально-економічної спрямованості вітчизняної економіки в умовах цифровізації.

Розвиток ринку, зростаюча залежність промислових підприємств від коливань ринкової ситуації, незавершеність процесу розробки методів управління, адекватних економічній системі, вимагають продукувати власні шляхи реагування на актуальні виклики для зміни та забезпечення безперервної роботи.

Нині вітчизняні промислові підприємства у складному фінансово-економічному стані, це пов'язано з негативним впливом

COVID - 19 та активними військовими подіями, які відбуваються на території України.

У зв'язку з активним розвитком приватного підприємництва в національному комплексі відбуваються певні зміни у виробничій та інноваційній діяльності великих промислових підприємств. Водночас їм доводиться функціонувати в умовах нестабільної економічної та політичної ситуації в країні.

Для ефективного розвитку промислових підприємств в умовах соціально-економічної трансформації необхідно розробляти та впроваджувати методи управління, які відповідають вимогам сучасної ситуації і реального фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання. Мова йде про використання управлінських технологій, які допомагають пом'якшити кризові явища та вирішити проблему фінансового «оздоровлення» підприємств. Іншими словами, необхідно застосовувати певний механізм управління, включаючи заходи зниження впливу ризиків, розробку та впровадження стратегії управління ними в умовах цифровізації.

Ринкова реформа, сучасний стан вітчизняної економіки і впровадження в практику господарського життя процедури підтримки підприємництва зробили актуальною проблему ефективної організації управління своїм бізнесом, перетворивши його в найважливіший важіль підприємницької діяльності, вибір методів антикризового управління в умовах цифровізації.

У нестабільній економіці важливу роль відіграють фінансові відносини. Це особливий вид економічних відносин, який створюється в процесі одержання фінансових ресурсів від суб'єктів господарювання та держави та використання їх для цілей розширеного відтворення та задоволення соціально-економічних потреб суспільства. Ефективне фінансове управління має вирішальне значення для економічного розвитку підприємств і, отже, національної економіки [1,2].

Промислові підприємства функціонують у несприятливих економічних умовах, які перешкоджають їх ефективному функціонуванню, що зумовлює необхідність розробки особливого підходу до системи ефективного управління в умовах цифровізації.

Як підсистема в загальній системі управління промисловими підприємствами управління ризиками відіграє важливу роль. Це особлива сфера управлінської діяльності, оскільки передбачає накопичення фінансово-економічних, соціальних, психологічних і політичних аспектів. Організація системи управління ризиками є необхідною умовою для того, щоб керівництво промислового підприємства могло ефективно реагувати на зміни, що відбуваються в

зовнішньому середовищі, швидко приймати ефективні управлінські рішення і обмежувати ризик в допустимих межах. Управління ризиками базується на цілеспрямованому пошуку та організації роботи з метою зниження рівня ризику та мінімізації розміру можливого фінансового збитку в умовах невизначеної економічної або політичної ситуації в умовах цифровізації.

Аналіз ризиків є істотним елементом управління ризиком у діяльності промислового підприємства. У процесі аналізу фіксуються фінансові втрати в діяльності промислового підприємства та визначаються причини цих втрат.

Використання різних методів аналізу та оцінки ризиків дозволяє вибрати оптимальну стратегію управління промисловими підприємствами в умовах цифровізації. Ця стратегія забезпечує ефективність розвитку промислових підприємств з урахуванням впливів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Оскільки усунути й ризик практично неможливо, управління ризиками передбачає планування заходів, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків ризикових ситуацій. Керівництво підприємства може значно знизити рівень економічного ризику, реально оцінивши основні фактори, під впливом яких змінюється величина ризику.

Управління ризиками передбачає розробку сценаріїв розвитку несприятливої ситуації на ринку, на основі яких приймаються рішення щодо дій, спрямованих на зниження рівня ризику та зменшення розміру можливого збитку в умовах цифровізації.

Розробка та впровадження програм альтернативного розподілу ризиків стає важливим завданням при плануванні діяльності сучасного промислового підприємства. Управління ризиками, як свідчить зарубіжний і вітчизняний досвід, стабілізує позиції промислового підприємства на ринку, підвищує його потенціал і привабливість в умовах цифровізації.

Інформаційні джерела

1. Чобіток В. І. Вплив ризиків на процес інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 451–457.

2. Chobitok V., Shevchenko O., Lomonosova O., Kochetkov V., Vykhovchenko V. Application of budget allocation models in the management of investment processes in the context of the digital economy development. *Cuestiones Políticas*. Vol. 2021. 39. No. 71. DOI: 10.46398/cuestpol.3971.35